

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	04.03.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2023
Avaldamismärge:	RT I, 22.02.2023, 8

Riikliku pensionikindlustuse seadus¹

Vastu võetud 05.12.2001

[RT I 2001, 100, 648](#)

jõustumine 01.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
09.06.2002	RT I 2002, 53, 338	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
29.01.2003	RT I 2003, 20, 116	10.03.2003
12.06.2003	RT I 2003, 48, 343	01.07.2003
10.12.2003	RT I 2003, 82, 549	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 589	01.01.2004
18.03.2004	RT I 2004, 16, 120	01.04.2004
08.12.2004	RT I 2004, 89, 604	01.04.2005
15.12.2004	RT I 2004, 89, 608	07.01.2005
15.06.2005	RT I 2005, 37, 283	01.07.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
10.05.2006	RT I 2006, 26, 193	01.01.2007
18.10.2006	RT I 2006, 49, 370	20.11.2006, osaliselt 01.01.2007
15.02.2007	RT I 2007, 24, 127	01.01.2008
30.05.2007	RT I 2007, 40, 286	23.06.2007
24.10.2007	RT I 2007, 59, 381	26.11.2007
14.11.2007	RT I 2007, 62, 395	01.01.2008
19.12.2007	RT I 2007, 71, 437	01.10.2008
30.09.2008	RT III 2008, 38, 251	30.09.2008
22.10.2008	RT I 2008, 48, 264	23.11.2008
22.10.2008	RT I 2008, 48, 264	01.01.2009
20.02.2009	RT I 2009, 15, 93	01.03.2009
18.02.2009	RT I 2009, 15, 94	10.03.2009, kohaldatakse isikule, kelle suhtes jõustub sүүidimõistev kohtuotsus pärast seaduse jõustumist.
29.10.2009	RT I 2009, 53, 360	01.01.2010, osaliselt 21.11.2009
07.04.2010	RT I 2010, 18, 97	16.05.2010, osaliselt 01.01.2017
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).

17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.09.2010
27.01.2011	RT I, 23.02.2011, 3	01.01.2012
16.02.2011	RT I, 14.03.2011, 1	01.01.2012
08.03.2012	RT I, 27.03.2012, 6	01.06.2012
06.06.2012	RT I, 02.07.2012, 2	01.01.2013, osaliselt 01.01.2015; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.01.2018 [RT I, 11.07.2014, 2]
14.06.2012	RT I, 02.07.2012, 8	01.08.2012
14.11.2012	RT I, 06.12.2012, 1	01.01.2013, osaliselt 01.05.2013; tekstis asendatud sõnad „pensioniamet” ja „elukohajärgne pensioniamet” sõnaga „Sotsiaalkindlustusamet”
12.06.2013	RT I, 02.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014
18.12.2013	RT I, 10.01.2014, 2	20.01.2014, osaliselt 01.01.2015
26.03.2014	RT I, 16.04.2014, 3	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametnimetused.
30.06.2014	RT I, 11.07.2014, 2	21.07.2014
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, osaliselt 01.07.2016 ja 01.01.2017; jõustumisaeg osaliselt muudetud [RT I, 17.12.2015, 1]
18.02.2015	RT I, 10.03.2015, 5	01.04.2015, osaliselt 01.07.2016
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015, osaliselt 01.01.2016 ja 01.07.2016
09.12.2015	RT I, 30.12.2015, 5	01.01.2016
01.06.2016	RT I, 22.06.2016, 1	01.01.2018, osaliselt 02.07.2016
15.06.2016	RT I, 08.07.2016, 1	01.01.2017, osaliselt 01.07.2017
23.11.2016	RT I, 06.12.2016, 1	01.01.2017
08.11.2017	RT I, 10.11.2017, 14	08.11.2017 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lg-d 7 ja 8 ning § 28 lg 2 p 12 põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, milles need ei võimalda täiendavat pensioniõiguslikku staaži jagada § 28 lg 2 p-s 12 nimetatud isikute vahel olukorras, kus mõlemad isikud vastavad sättes esitatud täiendava pensioniõigusliku staaži saamise eeldustele, kuid nad ei jõua selle omavahelises jagamises kokkuleppele.
15.11.2017	RT I, 28.11.2017, 2	01.01.2018
12.12.2018	RT I, 03.01.2019, 1	01.01.2021, osaliselt 13.01.2019, 01.01.2024 ja 01.01.2027; osaliselt muudetud [RT I, 19.12.2020, 1]
20.11.2019	RT I, 28.11.2019, 1	01.01.2020
15.04.2020	RT I, 21.04.2020, 1	22.04.2020, osaliselt 01.07.2020; § 60 ¹ rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist
11.03.2020	RT I, 27.10.2020, 1	06.11.2020, osaliselt 01.01.2021
08.12.2020	RT I, 19.12.2020, 1	29.12.2020, osaliselt 01.01.2021, 01.04.2021, 01.01.2024 ja 01.01.2027
15.12.2020	RT I, 28.12.2020, 1	01.04.2021
26.01.2022	RT I, 02.02.2022, 1	01.01.2023
09.02.2022	RT I, 18.02.2022, 1	01.06.2022, osaliselt 28.02.2022
08.02.2023	RT I, 22.02.2023, 1	04.03.2023, osaliselt 01.01.2031 ja 01.01.2037

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab riikliku pensioni mõiste, liigid, ulatuse, saamise tingimused ja korra, riikliku pensionikindlustuse korralduse ning vahendite arvestamise alused.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalkaitsele kohaldatakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 2. Riikliku pensioni mõiste

Käesoleva seaduse alusel makstav riiklik pension on solidaarsuspõhimõttele tuginev igakuine rahaline sotsiaalkindlustushüvitis vanaduse või toitja kaotuse korral, mida makstakse riigieelarves riikliku pensionikindlustuse kuludeks määratud vahenditest.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 3. Pensionikindlustatu

Pensionikindlustatu on isik:

- 1) kes vastavalt sotsiaalmaksuseadusele on maksnud või kelle eest on kohustus maksta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa;
- 2) kellel vastavalt käesolevale seadusele tekib muudel alustel õigus riiklikule pensionile.

§ 4. Õigus saada riiklikku pensioni

(1) Käesolevas seaduses sätestatud tingimustel määratakse riiklik pension ja seda makstakse:

- 1) Eesti alalisele elanikule;
- 2) tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elavale välismaalasele;
- 3) käesolevas seaduses sätestatud erisusi arvestades isikule, kes elab välisriigis, millega Eestil puudub välisleping.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(1¹) Isikul, kelle elukoht on lisaks Eestile välisriigis, on õigus riiklikule pensionile käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikutega võrdsel tingimustel, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(2) Käesoleva seaduse alusel määratakse riiklik pension juhul, kui isik ei saa riiklikku pensioni Eesti teiste seaduste alusel.

(3) Kui Eesti Vabariigi poolt sõlmitud välisleping sisaldab pensioni määramiseks või maksmiseks teistsuguseid sätteid kui käesolev seadus, kohaldatakse välislepingut.

(4) Kui isik elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, määratakse ja makstakse välislepingu kohaldamisalas olevaid pensione välislepingu alusel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(5) Isikule, kellele on määratud pension välislepingu alusel, ei määrata lepingu kohaldamisalas olevat pensioni enam käesoleva seaduse alusel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

§ 5. Riikliku pensioni liigid

Käesolev seadus sätestab järgmised riikliku pensioni liigid:

- 1) vanaduspension;
- 2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]
- 3) toitjakaotuspension;
- 4) rahvapension.

§ 6. Õigus valida pensioniliik

Isikule, kellel on õigus mitmele riiklikule pensionile, määratakse üks riiklik pension tema valikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 41 lõikes 4 sätestatud juhul.

2. peatükk VANADUSPENSION

§ 7. Õigus vanaduspensionile

(1) Õigus vanaduspensionile on isikul, kes on saanud 65-aastaseks ja kellel on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(1¹) Vanaduspensioniea järkjärguliseks tõstmiseks tekib õigus vanaduspensionile enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ea saabumist 1953.–1960. aastal sündinud isikutel alljärgnevalt sätestatud vanuses:
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

Sünniaasta	Vanus
1953	63 a
1954	63 a 3 kuud
1955	63 a 6 kuud
1956	63 a 9 kuud
1957	64 a
1958	64 a 3 kuud
1959	64 a 6 kuud
1960	64 a 9 kuud

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 01.01.2017]

(2) Meeste ja naiste vanaduspensioniea järk-järguliseks võrdsustamiseks tekib õigus vanaduspensionile enne käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud ea saabumist 1944.–1952. aastal sündinud naistel alljärgnevalt sätestatud vanuses:

Sünniaasta	Vanus
1944	58 a 6 kuud
1945	59 a
1946	59 a 6 kuud
1947	60 a
1948	60 a 6 kuud
1949	61 a
1950	61 a 6 kuud
1951	62 a
1952	62 a 6 kuud

(2¹) Vanaduspensionieana mõistetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 ning lõigetes 1¹ ja 2 sätestatud vanust, kui muus seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2010, 18, 97- jõust. 01.01.2017]

(2²) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime, vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme täisaasta kohta, mil tal oli tuvastatud osaline või puuduv töövõime.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(3) Vanaduspension määratakse eluajaks.

§ 7¹. Vanaduspensioniga aastatel 2027–2029

(1) Alates 2027. aastast on vanaduspensioniga 65 aastat, millele on lisatud 65-aastaste isikute eeldatava eluea muutus.

(2) Vanaduspensioniea arvutamise aluseks on Statistikaameti igal aastal avaldatav 65 aasta vanuste meeste ja naiste keskmine elada jäänud aastate arv.

(3) Vanaduspensioniea arvutamise baasperioodiks on aastad 2018–2022 ja lähteperioodiks ajavahemik neli kuni kaheksa aastat enne aastat, mille kohta vanaduspensioniga arvutatakse.

(4) Aastaks t vanaduspensioniea arvutamisel liidetakse 65-le aastale lähteperioodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga ning lahutatakse baasperioodi aritmeetiline keskmine 65-aastaste isikute eeldatav eluiga järgmise valemi järgi:

$$\text{Vanaduspensioniiiga}_t = 65 + \frac{\sum_{t-8}^{t-4} 65\text{-aastaste eeldatav eluiga}}{5} - \frac{\sum_{2018}^{2022} 65\text{-aastaste eeldatav eluiga}}{5}$$

(5) Vanaduspensioniiiga leitakse ühe kuu täpsusega. Eeldatava eluea muutuses olevad komakohad teisendatakse kuudeks.

(6) **Vabariigi Valitsus** kehtestab määrusega iga aasta 1. jaanuariks vanaduspensioniea, mis hakkab kehtima kahe aasta pärast.

(7) Vanaduspensioniiiga võib tõusta kõige rohkem kolm kuud aastas. Kui arvutuste järgi tõuseb vanaduspensioniiiga rohkem kui kolm kuud aastas, siis korrigeeritakse vanaduspensioniea tõusul arvestamata jäänud kuude võrra järgmiste aastate vanaduspensioniiiga.

(8) Isikule vanaduspensioniea määramisel lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtis sellel aastal, kui isikul tekkis esimest korda õigus vanaduspensionile.

(9) Isikule käesoleva seaduse § 9¹ alusel vanaduspensioniea määramisel enne vanaduspensioniiikka jõudmist lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud vanaduspensionieast, mis kehtib sellel aastal, kui isik pensioniavalduse esitab.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2024, § 7¹ kehtib kuni 2029. aasta 31. detsembrini.]

§ 8. Edasilükatud vanaduspension

[Kehtetu -RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 9. Ennetähtaegne vanaduspension

[Kehtetu -RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 9¹. Paindlik vanaduspension

(1) Isikul on õigus vanaduspensionile kuni viis aastat enne ja mistahes ajal pärast käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmist (edaspidi *paindlik vanaduspension*).

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Isikul on õigus paindlikule vanaduspensionile enne käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmist järgmiselt:

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

- 1) vähemalt 20-aastase pensionistaaži korral kuni üks aasta;
- 2) vähemalt 25-aastase pensionistaaži korral kuni kaks aastat;
- 3) vähemalt 30-aastase pensionistaaži korral kuni kolm aastat;
- 4) vähemalt 35-aastase pensionistaaži korral kuni neli aastat;
- 5) vähemalt 40-aastase pensionistaaži korral kuni viis aastat.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Isikul on õigus paindlikule vanaduspensionile pärast käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmist, kui tal on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) Paindlikku vanaduspensioniea ei arvutata ümber soodustingimustel vanaduspensioniks ega eriseaduse alusel määratud pensioniks.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(4¹) Paindlikku vanaduspensioniea ei suurendata pärast käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmist §-s 11¹ sätestatud korras selle aja eest, kui isik sai riiklikku pensioni või mõne teise riigi pensioni.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(5) Isikule, kellele on määratud pension eriseaduse alusel või soodustingimustel vanaduspension, ei määrata paindlikku vanaduspensioniea.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 10. Soodustingimustel vanaduspension

(1) Õigus soodustingimustel vanaduspensionile on järgmistel isikutel, kui neil on olemas vanaduspensionii määramiseks nõutav pensionistaaž:

1) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat alla 18-aastast keskmise, raske või sügava puudega last või viit või enam last, – viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

2) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat nelja last, – kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

3) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat kolme last, – üks aasta enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

4) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

5) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

6) hüpofüsaarse kääbuskasvuga isikul – 45-aastaselt.

(2) Kui samade laste suhtes on õigus taotleda soodustingimustel vanaduspensionii mitmel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku selles, kes õigust soodustingimustel vanaduspensionile kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek soodustingimustel vanaduspensionii saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta. Ühe või mitme isiku loobumise korral jaotatakse need aastad, mille võrra on õigus soodustingimustel vanaduspensionile enne vanaduspensioniiikka jõudmist, ülejäänud õigustatud isikute vahel võrdselt.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud isikud soodustingimustel vanaduspensionii saamise õiguse kasutamises kokku ei lepi ja mitmel nendest isikutest on õigus soodustingimustel vanaduspensionile samade laste eest, jaotatakse need aastad, mille võrra on õigus soodustingimustel vanaduspensionile enne vanaduspensioniiikka jõudmist, õigustatud isikute vahel võrdselt.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(4) Soodustingimustel vanaduspension määratakse eluajaks.

§ 11. Vanaduspensionii suurus

(1) Vanaduspension koosneb:

1) baasosast;

2) staažiosast, mille suurus võrdub pensioniiõigusliku staaži aastate ja aastahinde korrutisega;

3) kindlustusosast, mille suurus võrdub pensioniiõigusliku kindlustusosakute summa ja aastahinde korrutisega;

4) ühendosast, mille suurus võrdub poole kindlustusosakute ja poole solidaarosakute summa ning aastahinde korrutisega.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(1¹) Kindlustusosa suuruse arvutamisel lähtutakse kindlustusosakute summast, mis on arvestatud ajavahemiku eest 1999. aasta 1. jaanuarist kuni 2020. aasta 31. detsembrini.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(1²) Ühendosa suuruse arvutamisel lähtutakse poolest kindlustusosakute summast, mis on arvestatud alates 2021. aasta 1. jaanuarist.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(2) Pensionii aastahinde on ühe pensioniiõigusliku staaži aasta, kindlustusosaku ja solidaarosaku 1,000 rahaline väärtus.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Kui pensionii taotlejal puudub mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensioniossa, määratakse pension olemasolevate pensioniosade alusel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(4) [Kehtetu -RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kindlustusosaku, kindlustusosa ja ühendosa arvutamise juhendi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(5¹) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud puuduv töövõime, on vanaduspension suurem järgmistest vanaduspensioniidest:

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud vanaduspension;

2) vanaduspension 30-aastase pensioniiõigusliku staaži korral.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5²) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline töövõime, on vanaduspension suurem järgmistest vanaduspensionidest:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud vanaduspension;
 - 2) 60 protsenti vanaduspensionist 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.
- [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(6) Isikule, kelle vanaduspensioni suurus osutub väiksemaks rahvapensioni määra, makstakse vanaduspensioni rahvapensioni määras.

§ 11¹. Vanaduspensioni suuruse arvutamisel suurendava ja vähendava kordaja rakendamine

(1) Vanaduspensioni, millele on juurde arvatud käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilisad, suurendatakse või vähendatakse sõltuvalt vanaduspensionile minemise ajast, Statistikaameti elutabelist ja intressimäära. Intressimäär on Euroopa Keskpanga avaldatud europiirkonna riikide keskvalitsuste võlaväärtpaberite hetkeväärtuste tulukõveral esitatud intressimäär.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(2) Vanaduspensioni suurendava ja vähendava kordaja arvutamisel kasutatavate elutabeli ja intressimäärade andmeid uuendatakse kord aastas 1. jaanuaril.

(3) Vanaduspensioni suurust suurendava ja vähendava kordaja arvutamise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(4) Isikule paindliku vanaduspensioni määramisel, vanaduspensioni ümberarvutamisel või maksmise peatamisel arvutab Sotsiaalkindlustusamet vanaduspensioni käesoleva seaduse §-des 11 ja 24 sätestatud korras ning arvutamisel rakendatakse vanaduspensioni suurust suurendavat või vähendavat kordajat.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(5) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat rakendatakse, kui vanaduspension määratakse pärast käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud pensioniikka jõudmist.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(6) Vanaduspensioni suurust vähendavat kordajat rakendatakse, kui vanaduspension määratakse käesoleva seaduse § 9¹ lõikes 2 sätestatud pensionieas.

(7) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat rakendatakse, kui isik on pensioni maksmise peatanud või pensioni suurust vähendanud käesoleva seaduse § 25¹ alusel ja hiljem selle maksmist jätkatakse või pensioni suurust suurendatakse.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(8) Vanaduspensioni suurust suurendavat kordajat ei rakendata, kui pensioni maksmise peatamine tuleneb seadusest.

(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata eriseaduse alusel määratud pensioni arvutamisel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 12. Pensionikindlustatu kindlustusosak

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(1) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suurusega antud kalendriaastal.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osana võetakse arvesse summad, mis pensionikindlustatu kohta vastavalt sotsiaalmaksuseaduse §-le 10 kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse ja mille kohta peetakse arvestust sotsiaalkaitse infosüsteemis. Seejuures võetakse aluseks:

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1–4, 6 ja 9 ning § 6 lõike 1 punktis 2 sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks. Sama seaduse § 2 lõike 1 punktis 8 sätestatud juhul – arvestatud sotsiaalmaks, välja arvatud sotsiaalmaks töötukindlustushüvitiselt;

2) riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või loovisikute ja loomeliitude seaduse alusel tunnustatud loomeliidu poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõigetes 1–1² sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks;

[RT I, 10.01.2014, 2- jõust. 20.01.2014]

3) füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 ja §-s 6¹sätetatud juhtudel – makstud sotsiaalmaks.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(2¹) Pensionikindlustatu kindlustusosaku ja solidaarosaku arvutamisel võetakse arvesse summad, mis on laekunud pensionikindlustatu kohta riikliku pensionikindlustuse vahenditesse vastavalt nõukogu määrusele (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 04.03.1968, lk 1–7). Eelnimetatud summade laekumist ja nende üle arvestuse pidamist reguleeriva korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.
[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Käesolevas seaduses käsitletav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa määr on 20 protsenti.

(4) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa ja riikliku pensionikindlustuse osa summad ümardatakse sendi täpsusega.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 13. Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus

(1) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse leidmisel võetakse aluseks sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kohta kalendriaastal.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse arvutamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(3) Eelmise kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse kinnitab [Vabariigi Valitsus](#)hiljemalt jooksva aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 1. aprillist.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017; käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.]

(4) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud sotsiaalkaitse infosüsteemi kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestuslik keskmine suurus.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Vabariigi Valitsus](#)kinnitab järgmise kalendriaasta sotsiaalkaitse infosüsteemi kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestusliku keskmise suuruse hiljemalt kümme kalendripäeva enne kalendriaasta algust.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017; käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.]

§ 13¹. Pensionikindlustatu solidaarosak

(1) Pensionikindlustatu solidaarosaku suuruse leidmisel võetakse aluseks sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa kohta kalendriaastal.

(2) Solidaarosaku suuruse arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ja jagatakse need vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääral arvutatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.
[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Sotsiaalmaksuseaduse §-de 6 ja 6¹alusel makstav sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa võetakse arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega töötasu alammääral.

(4) [Välja jäetud -RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Solidaarosaku väärtust arvestatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(6) Solidaarosaku väärtus ühe kalendriaasta kohta on kuni 1,000.

(7) Kohustusliku kogumispensioniga liitunud on solidaarosaku väärtus ühe kalendriaasta kohta kuni 0,800.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

3. peatükk

TÖÖVÕIMETUSPENSION

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 14.–§ 19. [Kehtetud -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

4. peatükk TOITJAKAOTUSPENSION

§ 20. Õigus toitjakaotuspensionile

(1) Õigus toitjakaotuspensionile on toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Lapse, vanema või lese õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu sellest, kas nad olid toitja ülalpidamisel või mitte.

(2) Toitjakaotuspensionile õigust omavaks perekonnaliikmeks on:

1) toitja laps, vend, õde või lapselaps, kes on alla 18-aastane (alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis õppiv õpilane või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega õppiv üliõpilane) või sellest east vanem, kui tal on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne 18-aastaseks (statsionaarses õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist. Vennal, õel või lapselapsel on õigus pensionile juhul, kui tal ei ole töövõimelisi vanemaid;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

2) toitja vanem, kes on vanaduspensionieas või kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) toitja mittetöötav lesk, kes on rase (alates 12. rasedusnädalast);

4) toitja lesk, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime või kes on vanaduspensionieas ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt ühe aasta;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

5) toitja lahutatud abikaasa, kes jõudis vanaduspensioniiikka või kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne abielu lahutamist või enne kolme aasta möödumist abielu lahutamisest ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt 25 aastat;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

6) mittetöötav toitja lapse vanem või eestkostja, kes kasvatab toitja kuni kolmeaastast last oma perekonnas.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel on õigus toitjakaotuspensionile samuti:

1) lapsel, kelle vanema abikaasa või kasuvanem on surnud ja kes ei saa elatist oma vanemalt;

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

2) isikul, kes on last vanema abikaasana või kasuvanemana kasvatanud ja ülal pidanud vähemalt kaheksa aastat.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule määratakse toitjakaotuspension, kui toitjal oli surma päevaks pensionistaaž, mis oleks olnud vajalik temale vanaduspensionini (§ 7) määramiseks, või järgmine vanusele vastav Eestis omandatud pensionistaaž:

Vanus aastates	Nõutav pensionistaaž aastates
25–26	1
27–28	2
29–30	3
31–32	4
33–35	5
36–38	6
39–41	7
42–44	8
45–47	9
48–50	10
51–53	11
54–56	12
57–59	13
60–64	14

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4¹) Toitjal, kellel oli vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime, vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme täisaasta kohta, millal tal oli tuvastatud osaline või puuduv töövõime.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(4²) Toitjakaotuspensioni määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud pensionistaaži nõuet ei ole, kui toitja suri Eesti õigusaktide alusel tuvastatud tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(4³) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule, kelle toitja vanus surma päeval oli kuni 24 aastat, määratakse toitjakaotuspension, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma või kui toitjal oli vähemalt ühe aasta pikkune Eestis omandatud pensionistaaž.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel määratakse toitjakaotuspension ka juhul, kui toitja on teadmata kadunud ja politsei on tema suhtes algatanud teadmata kadunud isiku asukohta tuvastamise menetluse ning politsei ei ole suutnud tema asukohta kindlaks teha 12 kuu jooksul.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(6) Toitjakaotuspension määratakse ajaks, mil käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikud vastavad selle pensioni saamise tingimustele.

(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud isikute õppimist tõendatakse andmetega, mille allikas on Eesti hariduse infosüsteem, või isiku poolt esitatud õppimist tõendava dokumendiga. Eestis õppimise puhul lähtutakse andmete lahknevuse korral Eesti hariduse infosüsteemi andmetest. Kui Eesti hariduse infosüsteemis õppeaasta alguseks õppimise andmed puuduvad, makstakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud 18–24-aastasele isikule toitjakaotuspensioni õppeaasta viimase kuu lõpust kuni uue õppeaasta alguseks oleva kuu lõpuni.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(6²) Käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel makstakse toitjakaotuspensioni kuni toitja asukohta kindlakstegemiseni või surnuks tunnistamiseni, kuid mitte kauem kui viis aastat.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(7) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(8) Toitjakaotuspensioni käesoleva seaduse alusel ei määrata ning määratud toitjakaotuspensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi vanadus-, töövõimetus- või rahvapensioni.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 21. Toitjakaotuspensioni arvutamine

(1) Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetakse suurem järgmistest vanaduspensionidest:

- 1) toitja käesoleva seaduse § 11 alusel arvutatud vanaduspension;
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]
- 2) vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.

(2) Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud pensionist järgmistes määrades:

- 1) ühele perekonnaliikmele 50 protsenti;
- 2) kahele perekonnaliikmele 80 protsenti;
- 3) kolmele või enamale perekonnaliikmele 100 protsenti.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

5. peatükk RAHVAPENSION

§ 22. Õigus rahvapensionile

(1) Õigus rahvapensionile on:

1) vanaduspensioniealiseks saanud isikul, kellel ei ole õigust vanaduspensionile ja kes on elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt viis aastat vahetult enne pensioni taotlemist;

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud isikutel, kellel seoses toitjal nõutava pensionistaaži puudumisega ei ole õigust toitjakaotuspensionile, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma;

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

4) vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellele maksti käesoleva seaduse § 60 lõike 1 alusel endises suuruses säilitatud pensioni kuni määratud tähtajani.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(2) Rahvapension määratakse järgmiseks tähtajaks:

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele eluajaks;

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele ajaks, mil nad vastavad käesoleva seaduse §-s 20 sätestatud tingimustele.

(3) Rahvapensioni ei määrata ning määratud rahvapensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi pensioni.

§ 23. Rahvapensioni suurus

Rahvapension arvutatakse järgmistes määrades:

1) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele 100 protsenti rahvapensioni määrast;

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul kolme või enama perekonnaliikme korral 100 protsenti, kahe perekonnaliikme korral 80 protsenti ja ühe perekonnaliikme korral 50 protsenti rahvapensioni määrast.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

§ 23¹. Üleminek rahvapensionilt töövõimetuspensionile

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

6. peatükk PENSIONILISAD

§ 24. Õigus pensionilisale

(1) Käesoleva seaduse alusel määratud pensionile arvutatakse juurde järgmised pensionilised:

1) Vabadussõjast osavõtnule ja tema lesele 100 protsenti rahvapensioni määrast;

2) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

3) II maailmasõjast osavõtnule ja Omakaitse liikmele 10 protsenti rahvapensioni määrast.

(1¹) Käesoleva seaduse alusel määratud vanaduspensionile ja käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkti 1 alusel arvutatud toitjakaotuspensionile arvutatakse juurde järgmine pensionilisa:

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

1) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale iga lapse kohta, kes on sündinud ajavahemikus 1980. aasta 31. detsembrist kuni 2012. aasta 31. detsembrini ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, kahe pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

1¹) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale iga lapse kohta, kes on sündinud enne 2013. aasta 1. jaanuari ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, 1,5 pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.04.2021]

2) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale, kes on sündinud enne 1983. aasta 1. jaanuari ja kes ei ole kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud ajavahemikus 2013. aasta 1. jaanuarist kuni 2021. aasta 31. augustini ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, 3,5 pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.04.2021]

3) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale, kes ei ole lapse esimesel kolmel eluaastal kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud 2021. aasta 1. septembril või hiljem ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, 3,5 pensioni aastahinde suuruses.

[RT I, 28.12.2020, 1- jõust. 01.04.2021]

(2) [Kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

(3) Kui isikul on õigus mitmele käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud pensionilisale, määratakse talle üks pensionilisa tema valikul.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(4) Kui isikul on õigus mitmele käesolevas paragrahvis loetletud pensionilisale, makstakse talle samal ajal kõiki pensionilisasid, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on arvestatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 12 alusel pensioniõiguslikku staaži.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktides 2 ja 3 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on tehtud kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavaid sissemaksid 36 kuu eest. Kui täiendavaid sissemaksid on tehtud vähem kui 36 kuu eest, makstakse käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktides 2 ja 3 nimetatud pensionilisa proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, mille eest ei ole täiendavaid sissemaksid tehtud.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 6 teises lauses sätestatud pensionilisale on õigus isikul, kellel puudus lapse kolmeaastaseks saamiseni õigus kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavatele sissemaksetele proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, millal ta ei olnud kohustatud isik ja mille eest ei ole täiendavaid sissemaksid sama lapse kohta tehtud.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(7) Kui sama lapse suhtes on õigus taotleda pensionilisa mitmel käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku selles, kes õigust pensionilisale kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek pensionilisa saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta. Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikud pensionilisa saamise õiguse kasutamises kokku ei lepi, jaotatakse pensionilisa õigustatud isikute vahel võrdselt. Ühe või mitme isiku loobumise korral jaotatakse pensionilisa ülejäänud õigustatud isikute vahel võrdselt.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(8) [Kehtetu -RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(9) [Kehtetu -RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(10) Pensionilisa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

7. peatükk **RIIKLIKU PENSIONI ÜMBERARVUTAMINE,** **MAKSMISE PEATAMINE JA INDEKSEERIMINE**

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 25. Riikliku pensioni ümberarvutamine

(1) Riiklik pension arvutatakse ümber:

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

1) sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud eelmise aasta isikustatud sotsiaalmaksu andmete alusel – kord aastas alates 1. aprillist;

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

2) pensioni vähendamist tingivate asjaolude tekkimisel, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul, – nende asjaolude tekkimise kuule järgneva kuu esimesest päevast;

3) pensioni suurendamist tingivate asjaolude tekkimisel – avalduse esitamise päevast, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(2) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 25¹. Vanaduspensionide suuruse ümberarvutamine ja maksmise peatamine

(1) Isikul on õigus valida, et talle makstakse vanaduspension, mille suurus erineb käesoleva seaduse § 11 alusel arvatud vanaduspensionist, arvestades käesoleva seaduse §-s 11¹ sätestatud erisusi.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(2) Vanaduspensionide suurus võib olla 50 või 100 protsenti isikule arvatud vanaduspensionist.

(3) Isik võib üks kord kalendrikuus esitada avalduse talle määratud ning käesoleva seaduse §-de 11 ja 11¹ alusel arvatud vanaduspensionide suurendamiseks või vähendamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 2 ette nähtud suuruses, kui seadus ei sätesta teisiti.

(4) Isik võib esitada avalduse vanaduspensionide maksmise peatamiseks üks kord kalendrikuus.

(5) Kui vanaduspensioni maksmine on peatatud, jätkatakse selle maksmist isiku avalduse alusel.

(6) Sotsiaalkindlustusamet teeb vanaduspensioni suurendamise või vähendamise, maksmise peatamise või jätkamise otsuse viie tööpäeva jooksul vastava avalduse esitamisest arvates. Vanaduspensioni maksmine peatatakse, maksmist jätkatakse või seda makstakse suurendatult või vähendatult järgmise kalendrikuu algusest. [RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 26. Riikliku pensioni indekseerimine

(1) Iga kalendriaasta 1. aprilliks indekseeritakse käesoleva seaduse alusel arvutatud riiklikke pensione indeksiga, mille väärtus sõltub 20 protsenti tarbijahinnaindeksi aastasest kasvust ja 80 protsenti sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastasest kasvust. Indekseerimine toimub käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud korras.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(1¹) Indeksi arvutamisel korrutatakse tarbijahinnaindeksi aastane kasv 0,2-ga ja sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastane kasv 0,8-ga ning saadud korrutised liidetakse.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) Tarbijahinnaindeksi aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtuse jagamisel üle-eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtusega, lähtudes Statistikaameti ametlikult avaldatud tarbijahinnaindeksi väärtustest.

(3) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusumma jagamisel üle-eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusummaga, lähtudes Rahandusministeeriumi andmetest sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise kohta.

(4) Tarbijahinnaindeksi ja sotsiaalmaksu laekumise aastast kasvu väljendatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(5) Riiklikku pensioni ei indekseerita, kui indeksi väärtus on väiksem kui 1,000.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(5¹) Vabariigi Valitsus võib kinnitada indeksi väärtuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust madalamana, kui:

1) sama aasta eeldatav sisemajanduse koguprodukti reaalkasv on negatiivne või

2) käesoleva seaduse § 57 lõikes 1 toodud riikliku pensionikindlustuse kulude ja sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava eeldatava laekumise vahe on suurem kui 1% sama aasta eeldatavast sisemajanduse koguproduktist.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(5²) Vabariigi Valitsus lisab või tasaarvestab koos uue indeksi väärtuse kinnitamisega tõstmata või vähendamata jäänud indeksi osa viie aasta jooksul käesoleva paragrahvi lõike 5 või 5¹ rakendamisest arvates.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(6) Vabariigi Valitsus kinnitab indeksi väärtusega vähemalt 1,000 ja käesoleva paragrahvi lõike 5² alusel lisada või tasaarvestada jääva indeksi osa hiljemalt jooksva aasta 20. märtsiks.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(7) Kalendriaasta 1. aprilliks arvutab Sotsiaalkindlustusamet rahvapensioni määra, pensioni baasosa ja aastahinde uued väärtused järgmiselt:

1) rahvapensioni määr korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga;

2) pensioni baasosa korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga, mille kasvuosa on eelnevalt läbi korrutatud koefitsiendiga 1,1;

3) pensioni aastahinne korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga, mille kasvuosa on eelnevalt läbi korrutatud koefitsiendiga 0,9.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(8) [Kehtetu -RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

8. peatükk

PENSIONISTAAŽ

§ 27. Pensionistaaž

(1) Pensionistaaž on aeg, mil pensionikindlustatu oli hõivatud riiklikule pensionile õigust andva tegevusega.

(2) Pensionistaaž jaguneb järgmiselt:

- 1) pensioniõiguslik staaž, mida arvestatakse kuni 1998. aasta 31. detsembrini;
- 2) pensionikindlustustaaž, mida arvestatakse alates 1999. aasta 1. jaanuarist.

(3) Pensioniõigusliku staaži tõendamiseks vajalike dokumentide loetelu, nõuded dokumentidele ja pensioniõigusliku staaži perioodide arvestamise erisused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega. [RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Pensionistaaži arvestamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega. [RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 28. Pensioniõigusliku staaži hulka arvatava tegevuse aeg

(1) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse tegevuse aeg, kui tööandja oli kohustatud maksma sotsiaalmaksu.

(2) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse samuti:

1) loomeliitude ja kutseühingute liikmete tegevuse aeg alates loometegevuse algusest. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud isikute loometegevuse aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;

2) teenistusaeg Eesti kaitseväes ning kooskõlas kaitseväeteenistuse seadusega selle teenistusega võrdsustatud teenistusaeg, samuti teenistusaeg Siseministeeriumi süsteemis;

3) [kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

4) õpiaeg kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või ülikooli või rakenduskõrgkooli statsionaarses õppevormis või nendega võrdsustatud õppevormides; [RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

5) Eesti Vabariigi diplomaadi abikaasal välisesinduses oleku aeg;

6) Eesti Vabariigi presidendi mittetöötaval abikaasal presidendi ametivolituste aeg;

7) I grupi invaliidi, lapsinvaliidi, alla 18-aastase lapsest invaliidi eest hoolitsemise aeg ning emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või lapse tegelikul hooldajal väikelapse eest hoolitsemise aeg kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni;

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

8) riigi tööhõivetalituses töötü abiraha saamise või tööhõivetalituse vahendusel tööturukoolituses osalemise aeg;

9) töötamise aeg kirikus (koguduses) või muus registreeritud usuorganisatsioonis. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud töötamise aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;

10) töötamise aeg talus enne talu likvideerimist, kolhoosi, sovhoosi või mujale tööle asumist, kui isik oli vähemalt 14 aastat vana;

11) töötamise aeg talus, kui kooskõlas Eesti NSV taluseadusega oli talu maksude maksmisest vabastatud;

12) vanemal või vanema abikaasal või eestkostjal või hoolduspere vanemal kaks aastat iga lapse kohta, keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

13) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

14) töötamise aeg füüsilisest isikust ettevõtjana, kui maksti sotsiaalmaksu;

14¹) tegutsemise aeg juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena, kui maksti sotsiaalmaksu;

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

15) aeg, mil töötaja või käesoleva paragrahvi punktis 14 nimetatud füüsilisest isikust ettevõtja oli ajutiselt töövõimetu;

16) kohustuslikus korras tööle rakendatud tingimisi vabadusekaotusega karistatud isiku töötamise aeg, vabadusekaotuseta paranduslikel töödel töötatud aeg või ravi- ja tööprofülaktooriumis töötatud aeg.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 12 nimetatud isikud lepivad kokku selles, kelle pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse kaks aastat iga lapse kohta, keda on kasvatatud vähemalt kaheksa aastat. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 12 nimetatud aja isiku pensioniõigusliku staaži hulka arvamise loobumise kohta. Kui kokkulepet ei saavutata, jaotatakse see aeg õigustatud isikute vahel võrdselt. Ühe või mitme isiku loobumise korral jaotatakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 12 nimetatud aeg ülejäänud õigustatud isikute vahel võrdselt.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(3) Sooduskorras arvatakse Eestis omandatud pensioniõigusliku staaži hulka:

1) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

2) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

3) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

4) pidalitõbilas või katkutõrjeasutuses töötamise aeg kahekordselt;

5) 1944. aasta oktoobris või novembris Saaremaalt Sõrve poolsaarelt Saksamaale sunniviisiliselt ümberasustatud isiku puhul aeg alates ümberasustamisest kuni Eestisse elama asumiseni, kuid mitte kauem kui 1946. aasta 31. detsembrini, kolmekordselt.

(4) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tegevuse aeg endise NSV Liidu territooriumil kuni 1991. aasta 1. jaanuarini juhul, kui isikul on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži ja mõni muu riik ei maksa nimetatud staaži eest pensioni.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(5) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse kohustusliku sõjaväeteenistuse ja asendusteenistuse aeg, kui isik suunati teenistusse Eestist või kui isik elas enne ja pärast väljastpoolt Eestit teenistusse suunamist Eestis ja tal on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži ning mõni muu riik ei maksa nimetatud staaži eest pensioni.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 28¹. Pensioniõigusliku staaži tõendamine

(1) Pensioniõiguslikku staaži tõendatakse rahvastikuregistris sisalduvate õiguslikku tähendust omavate andmete või pensioniõiguslikku staaži tõendavate dokumentide alusel. Kui rahvastikuregistris on pensioniõiguslikku staaži tõendavad õiguslikku tähendust omavad andmed, lähtutakse registri andmetest.

(2) Kui rahvastikuregistri andmeid või dokumente pensioniõigusliku staaži kohta ei ole säilinud, on pensionikindlustatul õigus pöörduda tunnistajate ütluste arvestamise taotlusega Sotsiaalkindlustusameti poole.
[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 29. Pensioniõigusliku staaži arvestamine

(1) Pensioniõigusliku staaži kohta peetakse arvestust päeva täpsusega.

(2) Pensioni suuruse arvutamisel ümardatakse vähemalt kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž täisaastaks, alla kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž jäetakse arvestamata.

(3) Vanadus- või toitjakaotuspensionile õigust andva pensionistaaži nõude täitmise kindlakstegemisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 30. Pensionikindlustusstaaži arvestamine

(1) Üks aasta pensionikindlustusstaaži arvestatakse pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vähemalt töötasu alammäära aastasummal.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(2) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võrreldakse pensionikindlustatu iga kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(3) Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 ja füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6¹ alusel makstav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega töötasu alammääralt.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(4) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võetakse arvesse summad, mis on laekunud pensionikindlustatu kohta Euroopa ühenduste institutsioonide pensioniskeemist käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

9. peatükk

RIIKLIKU PENSIONI TAOTLEMINE, MÄÄRAMINE JA MAKSMINE

§ 30¹. Isiku teavitamine vanaduspensioni õigusest

(1) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmete alusel käesolevas seaduses sätestatud isiku vastavust vanaduspensioniõiguse tingimustele ja teavitab isikut käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud pensioniõiguse tekkimisest vähemalt kuus kuud enne selle õiguse tekkimist. Sotsiaalkindlustusamet edastab vanaduspensioniõiguse tekkimise kohta teate isiku e-posti aadressile või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud viisil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimuste vastavust kontrollitakse järgmiste andmete alusel:

- 1) isiku üldandmed – isikukood, perekonna- ja eesnimi, elukohta ja kontaktandmed, andmed isiku surma, surnuks tunnistamise, teadmata kadumise või tagaotsimise või eestkoste seadmise kohta, andmed elamisloa või õiguse kohta, andmed residentsuse kohta tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses;
- 2) isiku isikustatud sotsiaalmaksu andmed;
- 3) andmed isiku pensioniõigusliku staaži kohta;
- 4) andmed isikule pensioni määramise ja maksmise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.07.2017]

§ 31. Riikliku pensioni taotlemine

(1) Riikliku pensioni taotleja esitab pensioniavalduse Sotsiaalkindlustusametile.

(1¹) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(1²) Välisriigis elav või välisriiki elama asuv isik, kes soovib varem määratud pensioni maksmist välisriiki, esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku avalduse.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Pensioniavaldusele kantakse avaldaja ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg, elukohta ja kontaktandmed, andmed taotletava pensioni liigi kohta, andmed välisriigist pensioni saamise ja töötamise kohta, andmed lapse kasvatamise ja hooldamise kohta, märke otsuse teatavakstegemise ja pensioni väljamaksmise viisi kohta, andmed isiku pensioniõiguslikku staaži tõendavate dokumentide kohta, avalduse esitamise kuupäev ja kinnitus pensioniavalduse esitamise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Pensioni taotlemise päevaks loetakse päev, millal Sotsiaalkindlustusamet võtab vastu pensioniavalduse.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(4) Kui pensioniavaldus on saadetud posti teel, loetakse riikliku pensioni taotlemise päevaks pensioniavalduse lähtekohas postitamise kuupäev.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(6) Sotsiaalkindlustusamet osutab pensioni taotlejale vajaduse korral abi pensioni taotlemiseks vajalike dokumentide saamisel.

(7) Sotsiaalkindlustusamet edastab teisele lepingupoolele Eesti Vabariigis elava isiku terviseandmed, kui isik taotleb püsiva töövõimetuse tuvastamist ja töövõimetuspensionimääramist teiselt lepingupoolelt kahepoolse välislepingu alusel.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud terviseandmete edastamiseks isiku nõusolekul on arstiõppe läbinud isikul juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele järgmistele andmetele:

- 1) andmed andmete esitaja kohta;
- 2) andmed ambulatoorsete visiitide ja haiglas viibimise kohta;
- 3) andmed ravimite kohta.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud isiku tervise infosüsteemi andmete loetelu ja päringute perioodid kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 32. Riikliku pensioni määramine

(1) Sotsiaalkindlustusamet teeb riikliku pensioni määramise või sellest keeldumise otsuse 15 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohase pensioniavalduse esitamisest.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Riiklik pension määratakse pensioni taotlemise päevast. Varasemast tähtajast määratakse pension järgmistel juhtudel:

1) vanaduspension vanaduspensioniiikka jõudmise päevast (§ 7 lõige 1 või 2), kui pensioniavaldus on esitatud kolme kuu jooksul vanaduspensioniiikka jõudmise päevast arvates;

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

1¹) soodustingimustel vanaduspension soodustingimustel vanaduspensioniiikka jõudmise päevast (§ 10 lõige 1), kui pensioniavaldus on esitatud kolme kuu jooksul soodustingimustel vanaduspensioniiikka jõudmise päevast arvates;

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

2) toitjakaotuspension või rahvapension toitja surma päevast või politsei poolt teadmata kadunud isiku asukoha tuvastamise menetluse algatamise päevast, kuid mitte üle 12 kuu enne pensioni taotlemist.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2¹) Kui pensionitaotleja esitab pensioniavalduse ja pensioni määramise otsustamiseks nõutavad andmed enne vanaduspensioniiikka jõudmise päeva, kuid mitte varem kui kuus kuud enne vanaduspensioniiikka jõudmise päeva, tehakse pensioni määramise otsus hiljemalt vanaduspensioniiikka jõudmise päeval ja pension määratakse pensioniõiguse tekkimise päevast. Pensioni määramisest keeldumise otsus tehakse esimesel võimalusel, kuid hiljemalt vanaduspensioniiikka jõudmise päeval.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 33. Pensionikomisjon

[Kehtetu -RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 34. Pensioni määramise otsus

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 35. Pensionitunnistus

Pensionäriale antakse pensionitunnistus, mille andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 36. Riikliku pensioni maksmine

(1) Käesoleva seaduse alusel saadavat rahalist hüvitist makstakse iga kuu jooksva kuu eest sotsiaalseadustiku üldosa seaduse §-s 28 sätestatud korras, välja arvatud posti teel kojukandega Eestis makstud riiklik pension, mille kulud kannab pensionär.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) Välisriigis elava isiku kirjaliku avalduse alusel võib pensioni maksta üks kord kvartalis või üks kord poolaastas tagantjärele.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) [Kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(3) [Kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Hoolekandeametuses viibivale alaealisele määratud riiklik pension kantakse pankalapse isiklikule arvele.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2016]

(5) Sotsiaalkindlustusametile esitatud põhjendatud taotluse alusel makstakse riiklikku pensioni maksja kulul posti teel kojukandega isikule, kellel on liikumistakistus või kes elab hajaasustusalal ja kellele pangateenus on raskesti kättesaadav ning kes on:

1) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) vanaduspensioniealine isik.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(6) Sotsiaalkindlustusamet teeb käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse kuni üheaastase kehtivusajaga. Sotsiaalkindlustusamet võib lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse teha pikema kehtivusajaga, kui selleks tuleneb vajadus põhjuste iseloomust, millele tuginedes Sotsiaalkindlustusamet lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse teeb. Sotsiaalkindlustusamet teeb lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse 10 tööpäeva jooksul vastava taotluse esitamisest arvates.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 37. Riikliku pensioni üldsumma

Riikliku pensioni maksmisel lähtutakse riikliku pensioni üldsummast, mille moodustab isikule määratud riiklik pension koos pensionilisa või suurendusega.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 38. Pensionisummade ümardamine

Riikliku pensioni maksmisel ja pensionist tasaarvestatava summa arvutamisel ümardatakse summa sendi täpsusega.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 39. Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise, maksmise peatamise ja maksmise juhend

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise, maksmise peatamise ja maksmise juhendi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 39¹. Pensioni maksmist mõjutavad asjaolud

(1) Isik on kohustatud kümne päeva jooksul alates asjaolude tekkimisest teatama Sotsiaalkindlustusametile kõikidest asjaoludest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludeks on:

- 1) tööle asumine kutsealal, ametikohal, tootmisalal või tööl, mis toob kaasa eriseaduse alusel makstava pensioni maksmise peatamise või lõpetamise;
- 2) välisriiki elama asumine;
- 3) välisriigis elava isiku elukoha andmete muutumine;
- 4) välisriigis tööle asumine, kui pensioni maksmise peatamine või lõpetamine sõltub töötamisest;
- 5) tootjakaotuspensionil korral ka välisriigis õppima asumine, akadeemilisele puhkusele jäämine ja õpingute katkestamine ning välisriigi poolt vanadus-, töövõimetus- või rahvapensionil määramine;
- 6) muu asjaolu.

(3) Sotsiaalkindlustusametil on pensioni määramisel, ümberarvutamisel ja maksmisel lisaks rahvastikuregistri seaduses sätestatud andmetele õigus lähtuda ka muudest temale teadaolevatest andmetest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 40. Vaidluste lahendamine

(1) Kui isik ei nõustu Sotsiaalkindlustusameti haldusaktiga, on tal õigus esitada vaie Sotsiaalkindlustusametile 30 päeva jooksul arvates päevast, millal isik vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama, või vahetult pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse. Sotsiaalkindlustusamet võib vaiete lahendamiseks moodustada komisjone, kaasates vajadusel eksperte. Vaie lahendatakse 60 päeva jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(2) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(3) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

10. peatükk **RIIKLIKU PENSIONI ARVUTAMISE,** **MÄÄRAMISE JA MAKSMISE ERISUSED**

§ 41. Toitjakaotuspensionil määramine ja maksmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud perekonnaliikmetele ja nendega võrdsustatud isikutele, kellel on õigus saada toitjakaotuspensionil või rahvapensionil toitja kaotuse korral, määratakse ühine pension.

(2) Perekonnaliikme avalduse alusel eraldatakse toitjakaotuspensionil või toitja kaotuse alusel makstavast rahvapensionil tema osa ja makstakse see talle eraldi välja.

(3) Lese või lahutatud isiku uuesti abiellumisel säilitatakse temale abikaasa surma puhul või käesoleva seaduse § 20 lõikes 5 sätestatud juhul määratud toitjakaotuspensionil või rahvapensionil 12 kuuks.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Alla 18-aastasel või alla 24-aastasel orvul, kes õpib gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega, või sellest east vanemal orvul, kui tal on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne 18-aastaseks (statsionaarses õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist, on õigus saada, arvestades käesoleva seaduse § 21 lõike 2 ja § 23 punkti 3 sätteid, samaaegselt kahte toitjakaotuspensioni või kahte rahvapensioni või nii toitjakaotuspensioni kui ka rahvapensioni sõltuvalt tema vanemate pensionistaažist.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 42. Riikliku pensioni arvutamise ja maksmise erisused pensioniõiguse tekkimisel vastavalt välislepingule

(1) Isikule, kellel puudub riikliku pensioni määramiseks nõutav Eestis omandatud pensionistaaž, kuid kellel tekib õigus riiklikule pensionile välislepingu alusel, arvutatakse riiklik pension käesolevas paragrahvis sätestatud korras. Käesolevat paragrahvi kohaldatakse isikule, kes elab lepinguriigi territooriumil.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Vanaduspensioni puhul arvutatakse esmalt vanaduspensioni teoreetiline suurus, mille puhul võetakse arvesse kõik Eestis ja lepinguosalises riigis omandatud pensionistaažid nii, nagu need oleksid täitunud Eestis. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(2¹) Kui vanaduspensionär, kellel puuduvad isikustatud sotsiaalmaksu andmed, asub Eestis tööle ning tema vanaduspensioni suurus vanaduspensioni ümberarvutamisel käesoleva paragrahvi lõike 2 ja käesoleva seaduse § 25 lõike 1 punkti 1 alusel väheneb, jätkatakse vanaduspensioni maksmist endises suuruses.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 29.12.2020]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetava vanaduspensioni teoreetiline suurus leitakse käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatud korras. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga. Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva lõike alusel arvutatud vanaduspensioni tegelikust suurusest vastavalt käesoleva seaduse § 21 lõikele 2.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Eestis elavale isikule välislepingute alusel lepinguosaliste riikide poolt makstavate vanaduspensionide kogusumma koos Eesti poolt makstavate pensionidega osutub väiksemaks rahvapensioni määrast, makstakse isikule tema avalduse alusel rahvapensioni määra ja välislepingute alusel saadavate pensionide vahe.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5¹) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(7) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(8) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 42¹. Vanaduspensioni arvutamine ja maksmine tööle asumisel Euroopa ühenduste institutsiooni

(1) Euroopa ühenduste institutsiooni tööle asumisel korraldab Sotsiaalkindlustusamet pensionikindlustatule vanaduspensioni arvutamise, selle summeerimise ja kogusumma Euroopa ühenduste institutsiooni pensioniskeemi kandmise vastavalt käesoleva seaduse § 12 lõike 2¹ alusel kehtestatud korrale.

(2) Kulud, mis on seotud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensionisumma ülekandmisega, kaetakse riigieelarvest.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 42². Riikliku pensioni määramise ja maksmise erisused välisriigis elamise korral

(1) Isikule, kellel tekib õigus pensionile käesoleva seaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades järgmisi erisusi:

1) paindlik vanaduspension ja soodustingimustel vanaduspension määratakse ja makstakse välisriiki isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

2) välisriiki ei määrata ega maksta rahvapensioni ega töövõime vähenemisega seotud pensione;

3) riikliku pensioni määramisel ja maksmisel ei arvestata isiku pensioniõigusliku staaži hulka käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aega endise NSV Liidu territooriumil;

4) pensionäri ülalpeetavatele käesoleva seaduse § 46 lõike 4 alusel pensioni ei määrata, kui pensionär viibib välisriigis käesoleva seaduse § 46 lõigetes 1–3 sätestatud põhjustel ja ta ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka.

(2) Kui käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aeg on välisriigis elava isiku pensioniõigusliku staaži hulka juba arvatud, arvutatakse tema pension ümber vastavalt käesoleva seaduse § 25 lõike 1 punktile 2.

(3) Isikule, kellel tekib õigus pensionile eriseaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades käesolevas seaduses sätestatud tingimusi ja korda ning järgmisi erisusi:

1) eriseaduses sätestatud pensioni, välja arvatud toitjakaotuspension, makstakse isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;

2) välisriigis elavale isikule ei määrata ega maksta välisriiki töövõime vähenemisega seotud pensione, välja arvatud töövõime vähenemisega seotud pensione, mille maksmist jätkatakse vanaduspensionieas.

(4) Isikule, kes elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, ei kohaldata käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi välislepingu kohaldamisalas olevate pensionide määramisel ja maksmisel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(5) Kui välisriigis elavale isikule on riiklik pension määratud käesoleva paragrahvi alusel enne selle paragrahvi lõikes 4 nimetatud välislepingu jõustumist, kohaldatakse talle alates selle jõustumisest välislepingut. Määratud riiklik pension arvutatakse pensioni ümberarvutamist tingivate asjaolude tekkimisel ümber alates välislepingu jõustumise päevast.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 42³. Riikliku pensioni peatamine välisriiki elama asumise korral

(1) Pensioni maksmine peatatakse, kui isik asub elama välisriiki. Isikule jätkatakse pensioni maksmist peatamise päevast arvates pärast kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse esitamist.

(2) Isikule, kellele on määratud pension enne vanaduspensioniiikka jõudmist, välja arvatud toitjakaotuspension, saajale, ja kes asub elama välisriiki, millega Eestil puudub välisleping, jätkatakse pensioni maksmist pärast kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse esitamist ja andmete kontrollimist alates vanaduspensioniiikka jõudmise päevast või päevast, millal isik vastab ühele käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustest.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 28.02.2022]

§ 42⁴. Välisriigis elava pensionäri kohustus esitada elusoleku tõend

(1) Välisriigis elav pensionär esitab Sotsiaalkindlustusametile iga aasta 1. märtsiks elukohariigi ametiasutuse või Eesti Vabariigi välisesinduse kinnitatud kirjaliku tõendi oma elusoleku kohta.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Välisriigis elav pensionär ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tõendit esitama, kui:

1) ta esitab Sotsiaalkindlustusametile elukohariigi maksuhalduri või muu pädeva ametiisiku kinnitatud tulumaksuseaduses sätestatud residentsust tõendava dokumendi;

2) tema elukohariigi pädeva asutusega on sõlmitud leping pensionäride kohta käivate andmete vahetamiseks;

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

3) ta tõendab oma elusolekut Sotsiaalkindlustusameti poolt selleks loodud elektroonilise kanali kaudu või Sotsiaalkindlustusametisse kohapeale tülles.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 28.02.2022]

(3) Ettenähtud tähtpäevaks elusoleku tõendi esitamata jätmise korral peatatakse pensioni maksmine alates jooksva aasta 1. aprillist. Kui pensionär on varem esitanud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud dokumendi, peatatakse tema pension jooksvalt vastavalt tõendi kehtivusajale. Tõendi hilisema esitamise korral jätkatakse pensioni maksmist tagasiulatuvalt alates pensioni maksmise peatamisest.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Elusoleku tõendamise andmekoosseisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 28.02.2022]

§ 43. Riikliku pensioni maksmine töötamise korral

(1) Toitjakaotuspension ja rahvapensioni käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele töötamise korral ei maksta, välja arvatud alla 18-aastasele lapsele või alla 24-aastasele statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppijale.

[RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

(1¹) Ennetähtaegset vanaduspensioni käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniealiseks saamiseni töötamise korral ei maksta.

(2) Käesolevas seaduses käsitatakse töötamisena sotsiaalmaksuga maksustatud tulu teenimist töölepingu, teenistuslepingu või võlaõigusliku lepingu alusel või avalikus teenistuses olemise eest, teenuse osutamist ja kauba müümist ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse tähenduses ning tegutsemist ettevõtjana. [RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

(3) Käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 ning käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikute töötamist tõendatakse maksukorralduse seaduse §-s 25¹ sätestatud töötamise registri andmetega. [RT I, 16.04.2014, 3- jõust. 01.07.2014]

§ 44. Riikliku pensioni maksmine volikirja alusel

(1) Volikirja alusel makstakse riiklikku pensioni volikirja kehtivuse ajal. [RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2) Volikiri peab olema tõestatud notariaalselt või statsionaarse raviasutuse juhi poolt, kus pensionär on ravil.

(3) Kui volikirjas pole kehtivusaega märgitud, kehtib see ühe aasta jooksul tõestamise päevast arvates.

(4) Kui volikirja tõestab statsionaarse raviasutuse juht, kehtib see ühekordsena kuni kuue kuu jooksul saamata jäänud pensioni väljavõtmiseks. [RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 45. Saamata jäänud pension

(1) Kui posti teel makstav pension on välja võtmata vähemalt kaks kuud, peatatakse pensioni maksmine. Pärast vastava avalduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 või §-s 4 sätestatud dokumendi esitamist makstakse pension välja tagantjärele. [RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(4) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 46. Riikliku pensioni maksmine pensionäri kohtuliku karistamise korral

(1) Kui kohus mõistab pensionäri süüdi ja karistab teda vangistusega, peatatakse riikliku pensioni maksmine vangistuse kandmise ajaks. [RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Kui isiku suhtes on tõkendina kasutatud vahi alla võtmist, peatatakse vahi all oleku ajaks riikliku pensioni maksmine. Pension makstakse isikule tagantjärele välja pärast kohtuotsuse jõustumist juhul, kui isik mõisteti õigeks või teda ei karistatud vangistusega. [RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Kui kohus määrab pensionäri suhtes psühhiaatrilise sundravi kohaldamise, makstakse nimetatud sundravi kohaldamise ajal pensioni pooles rahvapensioni määras, kuid mitte rohkem kui isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suurus. [RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud pensionäril on käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1 loetletud ülalpeetavaid, makstakse neile riiklikku pensioni järgmises suuruses:

- 1) ühe ülalpeetava puhul 25 protsenti pensionist;
- 2) kahe ülalpeetava puhul 50 protsenti pensionist;
- 3) kolme ja enama ülalpeetava puhul 75 protsenti pensionist.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigete 3 ja 4 alusel makstav pension ületab isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suuruse, makstakse pensioni määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud suurus. [RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

(6) Kui isikule makstakse käesoleva seaduse § 25¹ alusel vanaduspension, mille suurus on 50 protsenti talle määratud vanaduspensionist, või kui pensioni maksmine on peatatud, määrab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud pensionäri vanaduspension, mille suurus on 100 protsenti talle arvatud vanaduspensionist.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 46¹. Pensioni maksmise peatamine isiku kadumise korral

(1) Kui pensionär on teadmata kadunud või ta on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale, peatatakse pensioni maksmine ühe kuu möödudes alates politseilt vastava teabe saamisest.

(2) Pensionäri asukoha tuvastamisel makstakse pension tagantjärele välja alates pensioni maksmise peatamisest. Pensioni ei maksta tagantjärele välja, kui isik on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale.

(3) Kui isik on teadmata kadunud ja tema ülalpeetavatel on tekkinud käesoleva seaduse § 20 lõike 5 alusel õigus toitjakaotuspensionile, vähendatakse temale tagantjärele väljamakstavat pensioni ülalpeetavatele makstud toitjakaotuspensionist võrra.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 02.07.2016]

§ 47. Tasaarvestamine riiklikust pensionist

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1) Sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras võib riiklikust pensionist teha tasaarvestamisi üksnes:

1) täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluva lahendi alusel;

2) Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel pensionäri enamakstud pensionisummade või üksi elava pensionäri toetuse sissenõudmiseks;

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

3) perehüvitiste seaduse § 14 lõikes 3 sätestatud juhul.

(2) Riiklikust pensionist tasaarvestatav osa arvutatakse pensionäri maksmiseks ettenähtud pensionist, lähtudes riikliku pensioni üldsummast.

(2¹) Kui isikule makstakse käesoleva seaduse § 25¹ alusel vanaduspension, mille suurus on 50 protsenti talle määratud vanaduspensionist, või kui pensioni maksmine on peatatud, määrab Sotsiaalkindlustusamet isikule vanaduspension, mille suurus on 100 protsenti, ning tasaarvestatav osa arvutatakse vanaduspensionist, mille suurus on 100 protsenti talle arvatud vanaduspensionist.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluvate lahendite alusel võib tasaarvestada kuni 50 protsenti riiklikust pensionist, kuid pensionäri säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensionist määrast.

(4) Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel võib riiklikust pensionist tasaarvestada kuni 20 protsenti lisaks tasaarvestamisele, mida tehakse käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel, kuid pensionäri säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensionist määrast.

(5) Pensionäri kirjalikul nõusolekul võib Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel riiklikust pensionist tasaarvestada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud piirmääradest suurema summa.

(6) Sotsiaalkindlustusamet kannab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel tasaarvestatud summa kohtutäituri ametialasele arvelduskontole või maksuhalduri arvelduskontole.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 48. Pensionisummade tagasinõudmine

(1) Kui isikul ei ole õigust saada riiklikku pensioni või kui riikliku pensioni maksmine lõpetatakse enne, kui Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel tasaarvestatud summa on täielikult kustutatud, nõuab Sotsiaalkindlustusamet isikule alusetult makstud riikliku pensioni tagasi sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) Kui Sotsiaalkindlustusamet teeb isikule ettekirjutuse sundtäitmise algatamise kohta tagasinõude täitmata jätmise kohustuse korral, ent puuduvad andmed isiku aadressi kohta, või kui isik ei ela teadaoleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning ettekirjutust ei ole võimalik sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud viisil teatavaks teha, avaldatakse ettekirjutuse resolutiivosa ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Liiklusõnnetuse tõttu toitja kaotuse korral nõuab Sotsiaalkindlustusamet väljamakstud toitjakaotus- või rahvapensioni summad sisse liikluskindlustusega tegelevalt kindlustusandjalt, kui riiklikku pensioni saaval isikul tekib nõudeõigus liikluskindlustusega tegeleva kindlustusandja vastu.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

11. peatükk

RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE KORRALDAMINE

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 49. Riikliku pensionikindlustuse korraldamine

Riiklikku pensionikindlustust korraldab Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas olev Sotsiaalkindlustusamet.

§ 50. Riiklik pensionikindlustuse register

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 51. Registri eesmärk ja vastutav töötaja

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 52. Kannete tegemine registrisse ja andmete saamine registrist

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 53. Andmete arvestus makstud või arvestatud sotsiaalmaksu, pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaaži ning pensionide määramise ja maksmise kohta

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel peetakse arvestust isiku kohta makstud või arvestatud sotsiaalmaksu, pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaaži ning pensionide määramise ja maksmise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2¹) Lisaks lõikes 2 nimetatud andmetele peetakse sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel arvestust isiku kohta Euroopa ühenduste institutsiooni pensioniskeemist laekunud rahaliste vahendite ja nende alusel arvestatud pensionikindlustusstaaži kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel arvutatakse iga pensionikindlustatu kohta üks kord aastas tema kindlustusosak ja kindlustusosakute summa käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud korras.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 54. Pensionikindlustatu informeerimine

[Kehtetu -RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

12. peatükk

RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE VAHENDID

§ 55. Riikliku pensionikindlustuse vahendid

Riikliku pensionikindlustuse finantseerimise vahendid nähakse ette igaaastases riigieelarves.

§ 56. Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad

(1) Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikateks riigieelarves on:

1) sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastavalt sotsiaalmaksuseadusele ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;

2) rahatrahv vastavalt töötajate distsiplinaarvastutuse seadusele ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;

3) pensionisummade tagasinõudmisest riigieelarvesse laekuvad summad ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;

- 4) riigieelarves ettenähtud sihtotstarbelised eraldised pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi ning nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;
 - 5) riigieelarves ettenähtud muud vahendid pensionide maksmiseks;
 - 6) riigieelarves ettenähtud vahendid käesoleva seaduse § 57 lõikes 2 nimetatud kulude tegemiseks.
- [RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(1¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule on riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikaks riigieelarvesse laekunud summad vastavalt käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel sätestatud korrale. Kui pensionikindlustatu on kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, siis kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse 16/22 laekunud summat.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) [Kehtetu -RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 57. Riikliku pensionikindlustuse kulud

(1) Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktides 1–5 ja lõikes 1¹ nimetatud riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikate arvel finantseeritakse üksnes järgmised kulud:

1) käesoleva seadusega sätestatud vanaduspensionid, toitjakaotuspensionid ja endises suuruses säilitatud pensionid, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilisad ja § 28 lõikes 3 sätestatud pensioniõigusliku staaži aastatele vastavad pensionide osad;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

2) väljateenitud aastate pensionide seaduses ja soodustingimustel vanaduspensionide seaduses sätestatud pensionid;

3) käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel ettenähtud väljamaksed.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) Kõik muud käesolevast seadusest tulenevad kulud finantseeritakse käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 6 nimetatud vahendite arvel.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(3) Eesti riigi poolt mõne muu seaduse alusel makstavaid pensione ja pensionilisaid finantseeritakse vastavates seadustes ettenähtud vahenditest.

(4) Kui pärast riigieelarve vastuvõtmist kehtestatud seaduste alusel riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad vähenevad või kulud suurenevad, sätestatakse seaduses kulude täiendavad katteallikad.

13. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 58. Varemääratud invaliidsusgruppide käsitlemine

(1) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes selleks tähtajaks ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks nimetatud tähtajani määratud püsivale töövõimetusel ja tema suhtes tehakse arstliku töövõimetusel ekspertiis määratud tähtajal.

(2) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes hiljemalt 2003. aasta 31. märtsiks jõuab vanaduspensioniiikka, invaliidsusgruppi läbi ei vaadata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul ja kuni vanaduspensioniealisel isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatud juhtudel loetakse invaliidsusgrupile vastavaks järgmised töövõime kaotuse protsendid:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 80 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 60 protsenti.

(5) Isikul, kes on vanuses 16 aastat kuni vanaduspensioniiiga ja kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, on õigus taotleda töövõime hindamist töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5¹) Kui isik kasutab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud õigust, tunnistatakse otsus invaliidsusgrupi määramise kohta kehtetuks alates töövõimetoetuse seaduse alusel töövõime hindamise otsuse tegemise kalendrikuule järgnevast kuust.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(6) Välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhtudel, loetakse 2003. aasta 31. märtsini invaliidsusgrupid vastavaks püsiva töövõimetuse astmetele järgmiselt:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab täielik töövõimetus töövõime kaotusega 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 80 või 90 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 40–70 protsenti.

(7) Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 tähenduses loetakse lapsinvaliidi või alla 18-aastase lapseast invaliidi kasvatamine samaväärseks alla 18-aastase puudega lapse kasvatamisega.

§ 58¹. Edasilükatud vanaduspensioni suurendamise erisused

Isikul, kes taotleb edasilükatud vanaduspensioni pärast 2021. aasta 1. jaanuari käesoleva seaduse § 61²³ alusel, ei suurendata edasilükatud vanaduspensioni käesoleva seaduse kuni 2020. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni § 8 lõikes 3 sätestatud korras selle aja eest:

- 1) kui isikul ei olnud täidetud käesoleva seaduse § 4 lõigetes 1 ja 1¹ sätestatud riikliku pensioni saamise tingimused;
- 2) kui isik sai riiklikku pensioni või mõne teise riigi pensioni;
- 3) mis on möödunud isiku jõudmisest vanaduspensioniiikka enne 2002. aasta 1. jaanuari.

[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

§ 58². Vanaduspensioni koefitsiendi ümberarvutamise erisus ja pensioniõiguste ülekandmise lubatavus

(1) Isikul, kes vastab käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ sätestatud tingimustele ja saab riikliku pensionikindlustuse alusel vanaduspensioni enne 2008. aasta 1. jaanuari, on õigus taotleda pensioni ja pensionikindlustatu kindlustusosaku ümberarvutamist vastavalt pensionikindlustuse vahenditesse Euroopa ühenduste institutsioonide pensioniskeemist laekunud summale.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(2) Käesolevas seaduses sätestatud õigused laienevad kõigile pensioniõiguste ülekandmise taotlustele, mis on esitatud pärast 2004. aasta 1. maid.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 59. Pensionikindlustusstaazi ja riikliku pensioni kindlustusosa arvutamine aastate 1999, 2000 ja 2001 kohta

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(1) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul arvestatakse üks aasta pensionikindlustusstaazi pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu vähemalt kuupalga alammäära aastasummalt.

(2) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võrreldakse pensionikindlustusstaazi arvutamisel pensionikindlustatu kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääralt arvutatud sotsiaalmaksuga.

(3) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võetakse pensionikindlustusstaazi arvutamisel riigi poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel makstav sotsiaalmaks arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu tasumisega kuupalga alammääralt.

(4) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamiseks kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suurusega sellel kalendriaastal.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(5) 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus hiljemalt 2002. aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 2002. aasta 1. aprillist.

(6) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 2002. aasta 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu arvestuslik keskmine suurus.

§ 59¹. Pensionikindlustatu kindlustusosaku ja solidaarosaku arvutamine 2020. aasta 1. juulist kuni 2021. aasta 31. augustini

(1) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamisel sotsiaalmaksuseaduse § 13 lõigetes 21 ja 22 nimetatud isiku puhul on isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 16 protsenti ja tema solidaarosak on 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini kuni 0,800.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik on esitanud kogumispensionide seaduse § 67³ lõikes 1 nimetatud avalduse maksete mittetegevemiseks, on 2020. aasta 1. detsembrist kuni 2021. aasta 31. augustini isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 20 protsenti ja tema solidaarosak on 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini kuni 1,000.

(3) Füüsilisest isikust ettevõtja puhul arvestatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud:

1) isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 1/12-lt tema 2020. aastal ettevõtlusest saadud tulult tasutud ja 2/3-lt 2021. aastal saadud tulult tasutud sotsiaalmaksu alusel;

2) solidaarosak 2/3-lt tema 2021. aastal ettevõtlusest saadud tulult tasutud sotsiaalmaksu alusel.

[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 01.07.2020]

§ 60. Varemääratud pensionide säilitamine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist määratud pensioni maksmist jätkatakse endises suuruses kuni määratud tähtajani järgmistel juhtudel:

1) pensionärile, kellel käesoleva seaduse alusel arvatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist;

2) pensionärile, kelle invaliidsusgruppi ei ole uuesti läbi vaadatud või kellele määratud töövõime kaotuse protsent on endisest protsendist suurem või sellega võrdne, välja arvatud juhul, kui käesoleva seaduse alusel arvatud pension on suurem varem makstud pensionist;

3) pensionärile, kellel ei teki õigust saada riiklikku pensioni käesoleva seaduse alusel, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Vanaduspensionärile, kellele oli määratud riiklik pension enne käesoleva seaduse jõustumist ja kellel ei teki õigust saada vanaduspensionini käesoleva seaduse alusel, säilitatakse vanaduspensionini liik ja pension arvutatakse käesoleva seaduse § 11 sätete kohaselt. Kui arvatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses.

(2¹) Toitja 3- kuni 14-aastast last, venda, õde või lapselast oma perekonnas kasvataval ühel vanematest, lesel või eestkostjal, kellele oli perioodil 2000. aasta 1. aprillist kuni 2001. aasta 31. detsembrini makstud toitjakaotuspensionini, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses ja tingimustel kuni määratud tähtajani.
[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5) [Kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

§ 60¹. Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamine erakorralise olukorra ajal

Hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul pikendada püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaega, kui uus hindamine on hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra tõttu objektiivsetel põhjustel oluliselt takistatud ja püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamine on vajalik püsivalt töövõimetule inimesele tema sotsiaalsete tagatiste säilimiseks kuni hädaolukorrast, eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast tingitud ümberkorralduse vajaduse äralangemiseni.

[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020, rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist]

§ 60². Käesoleva seaduse § 60¹ rakendamine

Vabariigi Valitsuse 2020. aasta 12. märtsil väljakuulutatud eriolukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse §-s 60¹ sätestatud võimalust püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamiseks rakendada tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist.

[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020]

§ 61. Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused

(1) 2002. aasta 1. jaanuarist 31. märtsini on pensioni baasosa 410 krooni, aastahinne 27 krooni 85 senti ja rahvapensioni määr 800 krooni.

(1¹) 2002. aasta 1. juulist 2003. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 444 krooni 44 senti, aastahinne 31 krooni 69 senti ja rahvapensioni määr 867 krooni 20 senti.

(1²) 2003. aasta 1. juulist 2004. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 577 krooni 33 senti.

(1³) 2004. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist täiendavalt pensioni baasosa 50 krooni ja aastahinnet 1,13 krooni võrra.

(1⁴) 2005. aasta 1. juulil tõstetakse pensioni baasosa 150 krooni, aastahinnet 3,02 krooni ja rahvapensioni määra 100 krooni võrra.

(1⁵) 2006. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist pensioni baasosa 60 krooni ja aastahinnet 1,53 krooni võrra.

(1⁶) 2007. aasta 1. juulil tõstetakse pensioni baasosa 250 krooni ja rahvapensioni määra 150 krooni võrra.
[RT I 2007, 40, 286- jõust. 23.06.2007]

(1⁷) 2020. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist täiendavalt pensioni baasosa 7 euro võrra.
[RT I, 28.11.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(1⁸) 2021. aasta 1. aprillil tõstetakse pensioni baasosa 16 euro ja rahvapensioni määra 30 euro võrra. Pensioni baasosa ja rahvapensioni indekseerimisel käesoleva seaduse § 26 kohaselt tõstetakse pensioni baasosa ja rahvapensioni määra pärast indekseerimist.
[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 01.04.2021]

(1⁹) 2023. aasta 1. jaanuaril tõstetakse pensioni baasosa ja rahvapensioni määra 20 euro võrra.
[RT I, 02.02.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

(2) Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused järgmistel perioodidel leitakse käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud korras.

§ 61¹. Statsionaarses õppevormis õppimine

(1) Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1, § 41 lõikes 4 ja § 43 lõikes 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.
[RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1 ja § 43 lõikes 1 sätestatud kutseõppeasutuses statsionaarses õppes õppimise nõude asemel nõutakse enne 2012/13. õppeaastat kutseõppesse vastuvõetud isikutelt täiskoormusega või meditsiinilisel näidustusel muus õppevormis õppimist.
[RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 61². Pensioni määramine ja ümberarvutamine tagasiulatuvalt

(1) Pensionärile, kellel seaduse jõustumisel või muutmisel tekib õigus pensionile, pensionilisale või täiendavale pensionistaažile, määratakse pension või arvutatakse pension ümber seaduse jõustumise või vastava muudatuse jõustumise päevast arvates, kui avaldus ja pensioni määramiseks vajalikud dokumendid on esitatud kuue kuu jooksul, arvates seaduse või vastava muudatuse jõustumisest. Avalduse hilisema esitamise korral määratakse pension kooskõlas käesoleva seaduse § 32 lõikega 2 või arvutatakse pension ümber kooskõlas käesoleva seaduse § 25 lõikega 1.
[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(2) Sotsiaalkindlustusamet teavitab 2022. aasta 1. juunist arvates kuue kuu jooksul pensionäri, kellel tekib käesoleva seaduse § 20 lõike 4¹alusel pensioniliigi muutmise õigus, ning määrab talle pensioni ja arvutab tema pensioni ümber 2022. aasta 1. juunist arvates.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

§ 61³. Riigieelarves ettenähtud sihtotstarbelised eraldised pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi

Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 4 nimetatud sihtotstarbeliste eraldistena pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi käsitletakse ka enne 2008. aasta 1. jaanuari riigieelarvetega pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi eraldatud vahendeid.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 61⁴. Pensioni väljamaksmine

(1) Riikliku pensioni väljamaksmine käesoleva seaduse § 36 lõigetes 1 ja 5 sätestatud korras toimub alates 2009. aasta 1. veebruarist.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2) Kuni 2009. aasta 1. veebruarini makstakse riikliku pensioni Sotsiaalkindlustusameti kaudu igakuuliselt jooksva kuu eest vastavalt pensionäri soovile pank pensionäri arvele või posti teel maksja kulul. Riikliku pensioni kandmine välisriigis asuvasse pank pensionäri arvele toimub saaja kulul.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(3) Enne 2009. aasta 1. veebruari määratud riiklik pension makstakse alates 2009. aasta 1. veebruarist välja käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud korras.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Kui pensionär ei ole Sotsiaalkindlustusametile teatanud oma arvelduskonto numbrit ega teinud või edastanud § 36 lõike 1 punkti 2 kohast avaldust ja seetõttu ei ole käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud korras võimalik pensioni maksta, peatatakse alates 2009. aasta 1. veebruarist pensioni maksmine. Pärast vastava avalduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi esitamist makstakse pension välja tagantjärele.
[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(5) Käesoleva seaduse § 36 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel ja korras makstakse riiklik pension välja ka sügava puudega töövõimetuspensionäri ja sügava puudega püsivalt töövõimetuks tunnistatud rahvapensioni saavale isikule.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61⁵. Analüüsikohustus

(1) Vabariigi Valitsus koostab 2019. aastaks analüüsi käesolevas seaduses sätestatud vanaduspensioniea mõju kohta pensionikindlustussüsteemi finantsilisele ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele ning esitab Riigikogule vajaduse korral ettepaneku käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniea muutmiseks või paindliku vanaduspensioniea kehtestamiseks.
[RT I 2010, 18, 97- jõust. 16.05.2010]

(2) Vabariigi Valitsus koostab 2023. aastaks ja iga järgmise viie aasta järel analüüsi pensionisüsteemi finantsilisest ja sotsiaalsest jätkusuutlikkusest ning esitab Riigikogule vajaduse korral ettepaneku pensionisüsteemi muutmiseks.
[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

§ 61⁶. Erisused eurole üleminekul

Pensioni baasosa, aastahinne ja rahvapensioni määr arvestatakse eurodesse vastavalt Eesti krooni ja euro suhtele, mis määratakse kindlaks Euroopa Liidu Nõukogu poolt vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikele 3.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 61⁷. Paragrahvi 16 lõigete 10³ ja 10⁴ rakendamine

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61⁸. Erisused pensionilisa maksmisel

(1) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ sätestatud pensionilisa makstakse ilma sama paragrahvi lõikes 7 nimetatud kokkuleppeta isikule, kes saab käesoleva paragrahvi jõustumisel pensioni ja kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž.

(2) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isik, kes ei ole nõus pensionilisa maksmisega isikule, kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž, võib esitada Sotsiaalkindlustusametile avalduse, mille kohaselt lõpetatakse pensionilisa maksmine käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule. Pensionilisa maksmist jätkatakse käesoleva seaduse § 24 lõikes 7 sätestatud kokkuleppe kohaselt ühele sama paragrahvi lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isikule.
[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2018, jõustumine muudetud [RT I, 11.07.2014, 2]]

(3) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72³ lõike 7 alusel valinud täiendava sissemakse tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga 2020. aasta 1. juuli ja 31. detsembri vahel sündinud lapse kohta.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(4) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72⁵ lõike 6 alusel valinud täiendava sissemakse tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga lapse kohta, kes on sündinud kuni kuus kuud enne kogumispensionide seaduse § 72⁶ lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitamise kaasaevade makse tasumise kohustuse tekkimist isikul.
[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(5) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ sätestatud pensionilisa ei arvutata juurde vanaduspensionile, mis arvutatakse § 11 lõike 5¹ punkti 2 ja lõike 5² punkti 2 ning § 61¹⁷ alusel või käesoleva seaduse kuni 2016. aasta 1. jaanuarini kehtinud redaktsiooni § 18 lõike 1 punkti 2 ja § 61¹⁷ alusel.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

§ 61⁹. Käesoleva seaduse kohaldamine seoses töövõimetoetuse seaduse jõustumisega

(1) Isikul, kes on pärast 2010. aasta 1. juulit tunnistanud püsivalt töövõimetuks, ja käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 nimetatud isikul on õigus taotleda 2016. aasta 1. juulist kuni 2016. aasta 31. detsembrini käesoleva seadusega sätestatud püsiva töövõimetus ekspertiisi või püsiva töövõimetus kordusekspertiisi.

(2) Isikul on õigus alates 2016. aasta 1. juulist käesoleva seadusega sätestatud töövõimetus pensionile või töövõimetus alusel rahvapensionile, kui ta on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti ja ta vastab muudele käesolevas seaduses sätestatud töövõimetus pensioni või töövõimetus alusel rahvapensioni saamise tingimustele.

(3) Isikule, kellel on õigus töövõimetus pensionile Eesti Vabariigi poolt sõlmitud kahepoolse välislepingu alusel ja kes elab teise lepingu poole territooriumil, kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. juulit kehtinud redaktsiooni 3. ja 9. peatükki ning nende alusel antud rakendusakte kuni välislepingu muutmiseni. Teise lepingu poole territooriumilt Eesti Vabariiki elama asumisel jätkatakse isikule töövõimetus pensioni maksmist kuni püsiva töövõimetus tähtaja lõpuni.

(4) Isikule, kes taotleb püsiva töövõimetus ekspertiisi koos puude raskusastme tuvastamisega kuni 2016. aasta 31. detsembrini, kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni § 16 lõiget 11.

(5) Lapsinvaliidi või alla 18-aastase lapsest invaliidi invaliidsuse tuvastamiseks tagasiulatuvalt kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. juulit kehtinud redaktsiooni.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 61¹⁰. Toitjakaotuspension määramine püsiva töövõimetus isikule

Käesoleva seaduse §-s 20 ja § 41 lõikes 4 sätestatud töövõimetoetuse seaduse alusel tuvastatud osalise või puuduva töövõime tingimus on täidetud ka siis, kui isik on käesoleva seaduse alusel tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti või isikule riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidsusgrupp on käesoleva seaduse § 58 kohaselt loetud vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusale.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 61¹¹. Püsivalt töövõimetuks tunnistanud isiku pensionistääži nõue ja vanaduspension suurus

(1) Isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti, vähendatakse käesoleva seaduse § 7 lõikes 2² sätestatud pensionistääži nõuet ühe aasta võrra iga kolme aasta kohta, millal tal oli tuvastatud püsiv töövõimetus.

(2) Käesoleva seaduse § 11 lõikes 5¹ sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 100 protsenti.

(3) Käesoleva seaduse § 11 lõikes 5² sätestatud osalise töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–90 protsenti.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹². Püsiva töövõimetus ekspertiisi taotluste ja töövõimetus pensioni avalduste menetlemine

(1) Enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud püsiva töövõimetus ekspertiisi taotlus vaadatakse läbi ja püsiv töövõimetus tuvastatakse, lähtudes seni kehtinud käesoleva seaduse redaktsioonist.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud püsiva töövõimetus ekspertiisi tulemusel püsivalt töövõimetuks tunnistanud isiku ja enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud töövõimetus pensioni saamise avaldus vaadatakse läbi ning töövõimetus pension määratakse seni kehtinud käesoleva seaduse redaktsiooni kohaselt.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Kui isik ei nõustu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud Sotsiaalkindlustus ameti püsiva töövõimetus ekspertiisi otsusega, peab ta esitama vaide Sotsiaalkindlustus ametile käesoleva seaduse §-s 40 sätestatud korras.

Sotsiaalkindlustusamet korraldab vajaduse korral täiendava ekspertiisi. Vaie lahendatakse 60 päeva jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis. Vaideotsusega mittenoustumise korral on isikul õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse. [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹³. Varem tuvastatud püsiva töövõimetuse otsuste käsitlemine

(1) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuses märgitud korduvekspertiisi taotlemise tähtaja saabudes võib isik pöörduda Eesti Töötukassasse töövõime hindamiseks töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Isikul on õigus pöörduda Eesti Töötukassasse töövõime hindamiseks töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras enne püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuses märgitud korduvekspertiisi tähtaega.

(3) Käesoleva seaduse alusel tehtud püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsus tunnistatakse kehtetuks alates töövõimetoetuse seaduse alusel töövõime hindamise otsuse tegemise kalendrikuule järgnevast kuust. [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁴. Varem määratud töövõimetus- ja rahvapensioni käsitlemine

(1) Riiklikuks pensioniks käesoleva seaduse ja teiste seaduste tähenduses loetakse ka töövõimetuspensioni.

(2) Käesoleva seaduse § 48 lõiget 3 kohaldatakse ka püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikule väljamakstud töövõimetus- ja rahvapensioni summade sissenõudmisele.

(3) Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktides 1–5 ja lõikes 1¹ nimetatud riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikate arvel finantseeritakse ka töövõimetuspensione.

(4) Käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 nimetatud isikule makstakse selle taotlemisel töövõimetuspensioni või töövõimetusseaduse alusel rahvapensioni määratud suuruses kuni vanaduspensionieani. Määratud töövõimetuspensionile ja töövõimetusseaduse alusel rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(5) Enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud püsiva töövõimetusseaduse alusel püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikule makstakse selle taotlemisel töövõimetuspensioni või töövõimetusseaduse alusel rahvapensioni määratud suuruses kuni määratud tähtajani. Määratud töövõimetuspensionile ja töövõimetusseaduse alusel rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti. [RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(6) Käesoleva seaduse § 58 lõikes 5¹ ja §-s 61¹³ nimetatud invaliidsusgrupi määramise otsuse või püsiva töövõimetusseaduse alusel tehtud pensioni määramise otsus tunnistatakse kehtetuks ning pensioni maksmine lõpetatakse alates invaliidsusgrupi määramise otsuse või töövõime hindamise otsuse kehtetuks tunnistamisest. [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁵. Töövõimetuspensioni ja töövõimetusseaduse alusel rahvapensioni maksmise jätkamine

(1) Püsiva töövõimetusseaduse alusel tehtud püsiva töövõimetusseaduse alusel püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikule ilma püsivat töövõimet tuvastamata ja talle jätkatakse määratud töövõimetuspensioni või töövõimetusseaduse alusel rahvapensioni ja pensionilisade maksmist varem määratud suuruses, kui tema püsiva töövõimetusseaduse kestus lõpeb kuni 180 päeva enne vanaduspensionieani jõudmist. Isiku avalduse alusel ei pikendata talle tehtud püsiva töövõimetusseaduse ekspertiisi otsust.

(2) Aastatel 1953–1960 sündinud isikule kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõiget 1, kui tema püsiva töövõimetusseaduse kestus lõpeb kuni 180 päeva enne sünniaastale vastavat järgmist vanust:

Sünniaasta	Vanus
1953	63 aastat
1954	63 aastat 3 kuud
1955	63 aastat 6 kuud
1956	63 aastat 9 kuud
1957	64 aastat
1958	64 aastat 3 kuud
1959	64 aastat 6 kuud
1960	64 aastat 9 kuud

(3) Käesoleva paragrahvi alusel makstavale töövõimetuspensionile ja rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti. [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁶. Üleminek rahvapensionilt töövõimetuspensionile ja varem määratud töövõimetuspensionile ümberarvutamine

(1) Püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikule, kellele on määratud rahvapension töövõimetuse alusel käesoleva seaduse seni kehtinud redaktsiooni § 22 lõike 1 punkti 2 alusel, määratakse avalduse alusel töövõimetuspension püsiva töövõimetuse ajaks 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud käesoleva seaduse redaktsiooni kohaselt, kui isikul täitub rahvapensionilt töövõimetuspensionile üleviimise ajaks vanusele vastav järgmine Eestis omandatud pensionistaaž:

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

Vanus aastates	Nõutav pensionistaaž aastates
16–24	staažinõuet ei ole
25–26	1
27–28	2
29–30	3
31–32	4
33–35	5
36–38	6
39–41	7
42–44	8
45–47	9
48–50	10
51–53	11
54–56	12
57–59	13
60–64	14

(2) Isikul, kellele on määratud töövõimetuspension käesoleva seaduse kuni 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud redaktsiooni § 18 lõike 1 punkti 2 alusel või lõikes 3 sätestatud suurus, on õigus taotleda töövõimetuspensionile ümberarvutamist käesoleva seaduse 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud redaktsiooni § 18 lõike 1 punktis 1 ja lõikes 2 sätestatu kohaselt, kui viimati nimetatud alusel arvutatud pension on suurem.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhul arvutatakse töövõimetuspensionile juurde ka käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilisa, võttes arvesse nimetatud paragrahvis sätestatud.

(4) Töövõimetuspensionile õigust andva pensionistaaži nõude täitmise kindlakstegemisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist, võttes arvesse käesolevas seaduses pensioniõigusliku staaži arvestamise kohta sätestatud.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁷. Üleminek töövõimetuspensionilt vanaduspensionile ja ennetähtaegsele vanaduspensionile

(1) Isikule, kellele makstakse varem määratud töövõimetuspensionile kuni vanaduspensionieani, määratakse vanaduspensionile üleminek vanaduspension ilma pensioniavaldust nõudmata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul arvutatakse vanaduspension vastavalt käesoleva seaduse § 11 sätetele, lähtudes vanaduspensionile määramise ajaks olemasolevast pensionistaažist.

(3) Isikule, kellele maksti enne töövõimetuspensionile määramist ennetähtaegset vanaduspensionile, jätkatakse vanaduspensionile üleminek vanaduspensionile määramise ajaks olemasolevast pensionistaažist. Kui töövõimetuspensionile maksmine lõpeb enne, kui isik jõuab vanaduspensionile, jätkatakse talle ennetähtaegse vanaduspensionile maksmist ilma pensioniavaldust nõudmata töövõimetuse lõppemise päevale järgnevat päevast.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul rakendatakse ennetähtaegse pensionile arvutamisel sama vähendamisprotsenti, mis võeti aluseks esmakordsel ennetähtaegse vanaduspensionile arvutamisel.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt arvutatud vanaduspension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, makstakse vanaduspensionile varem makstud pensioni suurus.

(6) Isikul, kelle töövõimetuspensionile on juurde arvutatud käesoleva seaduse §-s 24 ning okupatsioonirežiimide poolt represseritud isiku seaduse § 14 lõigetes 1 ja 4 sätestatud pensionilisa, säilib tema üleviimisel vanaduspensionile või temale ennetähtaegse vanaduspensionile maksmise jätkamisel õigus saada varem makstud pensionilisa.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁸. Erisused rahvapensioni määramisel ja maksmisel

(1) Õigus rahvapensionile on ka vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellele maksti püsiva töövõimetuse alusel rahvapensioni kuni vanaduspensionieani.

(2) Rahvapension määratakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele eluajaks.

(3) Rahvapensioni suurus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele on 100 protsenti rahvapensioni määra.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud rahvapensionile kohaldatakse käesolevas seaduses rahvapensionile sätestatud.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁹. Paragrahvi 13 lõigete 3 ja 5 rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.

(2) Enne 2017. aasta 1. jaanuari riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tegelik keskmine suurus ja arvestuslik keskmine suurus kantakse üle sotsiaalkaitse infosüsteemi 2017. aasta 1. jaanuaril.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 61²⁰. Lapse perekonnas hooldaja pensioniõigus

Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktides 1–3, § 24 lõike 1¹ punktides 1–2 ja § 28 lõike 2 punktis 12 nimetatud hoolduspere vanemana käsitletakse ka enne 2018. aasta 1. jaanuari kehtinud käesoleva seaduse redaktsioonis nimetatud lapse hooldajat.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 61²¹. Ennetähtaegse vanaduspensioni määramine kuni 2025. aasta 31. detsembrini

(1) Kui isik soovib, et talle määratakse ja makstakse ennetähtaegset vanaduspensioni, kohaldatakse vanaduspensioni määramisele ja maksmisele käesoleva seaduse enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni, arvestades käesoleva paragrahvi erisusi.

(2) 2021. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 16-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(3) 2022. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 17-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(4) 2023. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 18-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(5) 2024. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 19-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

(6) 2025. aastal on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile isikul, kellel on vähemalt 20-aastane Eestis omandatud käesoleva seaduse 8. peatükis sätestatud pensionistaaž.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 61²². Ennetähtaegse vanaduspensioni maksmise jätkamine

Isikule, kellele on määratud ennetähtaegne vanaduspension enne 2021. aasta 1. jaanuari, makstakse ennetähtaegset vanaduspensioni käesoleva seaduse enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 61²³. Edasilükatud vanaduspensioni suuruse arvutamine

Kui käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensionieas olev isik, kellel on vähemalt 15-aastane Eestis omandatud pensionistaaž, ei ole enne 2021. aasta 1. jaanuari taotlenud edasilükatud vanaduspensioni, on tal õigus üks kord valida, kas talle määratakse paindlik vanaduspension käesoleva seaduse 2021. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni alusel või edasilükatud vanaduspension enne 2021. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021, osaliselt muudetud [RT I, 19.12.2020, 1]]

§ 61²⁴. Varem määratud vanaduspensionide ümberarvutamine

Enne 2021. aasta 1. jaanuari määratud vanaduspension arvutatakse isiku avalduse alusel ümber või selle maksmine peatatakse käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud korras.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 61²⁵. Üleminek töövõimetuspensionilt pändlikule vanaduspensionile

Isikule, kellele makstakse töövõimetuspension ja kellele määratakse töövõimetuse kestuse ajal pändlik vanaduspension, hakatakse maksma pändlikku vanaduspension. Kui töövõimetuspension lõpeb enne, kui isik jõuab vanaduspensionile, jätkatakse pändliku vanaduspensionide maksmist ilma pensioniavaldust nõudmata töövõimetuse lõppemise päevale järgnevalt päevast.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

§ 61²⁶. Pensionilisa arvestamine pensioni vähendamisel

Kui isiku vanaduspension on käesoleva seaduse § 11¹ alusel vähendatud ja isiku vanaduspension väheneks pensionilisa pensioni vähendamise hulka arvamise tõttu alates 2022. aasta 1. juunist, jätkatakse isikule vanaduspensionide maksmist koos pensionilisaga endises suuruses seni, kuni isiku vanaduspensionide üldsumma ületab ümberarvutamisel senise vanaduspensionide suuruse.
[RT I, 18.02.2022, 1- jõust. 01.06.2022]

§ 61²⁷. Soodustingimustel vanaduspensionide ja väljateenitud aastate pensionide määramine ja maksmine

(1) Isikule, kellele on määratud soodustingimustel vanaduspension ja kellele seda makstakse kuni 2030. aasta 31. detsembrini kehtiva soodustingimustel vanaduspensionide seaduse alusel, jätkatakse selle maksmist senistel tingimustel.

(2) Isikule, kellele on määratud väljateenitud aastate pension ja kellele seda makstakse kuni 2036. aasta 31. detsembrini kehtinud väljateenitud aastate pensionide seaduse alusel, jätkatakse selle maksmist senistel tingimustel.

(3) Kui isikule ei ole soodustingimustel vanaduspensionide määratud, kuid tal on õigus seda saada, määratakse see soodustingimustel vanaduspensionide seaduse enne 2031. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.

(4) Kui isikule ei ole väljateenitud aastate pensionide määratud, kuid tal on õigus seda saada, määratakse see väljateenitud aastate pensionide seaduse enne 2037. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni alusel.
[RT I, 22.02.2023, 1- jõust. 04.03.2023]

14. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 62.–§ 67. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 68. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 7¹ kehtib kuni 2029. aasta 31. detsembrini.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2024]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ (ELT L 180, 15.07.2010, lk 1–6).
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]